

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

Nurmeksen kaupunki

Sisällysluettelo

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	3
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ JA KOKOONPANO.....	4
3. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTITOIMINTA	5
4. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI	8
4.1 Tilinpäätös	8
4.2. Yleisiä havaintoja.....	8
4.3.1 Hallintopalvelut	10
4.3.2 Ruokahuoltopalvelut	12
4.3.3 Lomituspalvelut.....	12
4.3.4 Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut.....	13
4.3.5 Tilapalvelut.....	13
4.3.6 Kuntatekniikan palvelut	14
4.3.7 Kulttuuripalvelut.....	14
4.3.8 Opetus- ja koulutuspalvelut	15
4.3.9 Vapaa-aikapalvelut	15
4.3.10 Varhaiskasvatuspalvelut.....	15
4.3.11 Nurmeksien Lämpö Oy.....	15
4.3.12 KiOy Nurmeksien Vuokralat Oy.....	16
4.3.13 Nuoriso- ja Matkailukeskus Hyvärilä Oy.....	16
4.3.14 Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy PIKES	16
4.3.15 Nurmeksien Yrityspalvelu.....	16
4.3.16 Nurmeksien Vesi Oy	16
4.3.17 Strategiset tavoitteet	16
4.3.18 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	16
4.3.19. Investoinnit	17
4.3.20 Rahoitusosan toteutuminen.....	17
4.3.21 Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut	18
4.3.22 Siun sote Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen kuntayhtymä.....	18
4.4. Kuntastrategia	19
4.5. Tarkastuslautakunnan kysymykset kaupunginhallitukselle.....	19
5. MUUT TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINNOT.....	20
5.1 Työhyvinvointi	20
5.2. Muut havainnot.....	20
5.3 Tarkastuslautakunnan kysymykset kaavoitusjaokselle ja lautakunnan saamat vastaukset	20
5.4 Vuoden 2021 loppuun olleen strategian toteutuminen.....	20
5.5 Muut asiat	20
6. ALLEKIRJOITUKSET.....	21

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Puheenjohtajan katsaus

Vapaudet ja oikeudet ovat meille tärkeitä ja haluamme pitää niistä kiinni. Yhtä itsestään selvää ei ole, että vapaus tuo mukanaan vastuuta ja oikeudet velvollisuuksia. Esimerkiksi sananvapauden voimalla ei pidä murtaa jonkun toisen mielipiteen vapautta. Kansalaisilla on laajat valitusoikeudet – sekä asioissa, joissa ollaan osallisina, mutta myös paljon laajemmin. Viime vuonna Nurmes saattoi menettää kustannusarvion mukaan n. 16 miljoonan euron matkailuinvestoinnin, jonka eteen oli tehty paljon työtä. Nyt on käynnistymässä vuoden viiveellä kaupungin perusinfraan liittyvä investointi, jonka toteutus olisi ollut merkittävästi edullisempaa, mikäli työhön olisi päästy aikataulussa. Tällä hetkellä edessä on isoja kaavoitustöitä, täytyy vain toivoa, että ainakaan yksittäisten ihmisten oikeudet eivät mene vastuun edelle ja viivytä näitä hankkeita, joista monet ovat jääneet toteutumatta, kun ei ole ollut tekijää. Nyt onneksi on.

Vuoden 2021 eräänä haasteena oli, että kaupungin keskushallinnossa avautui paljon virkoja, mutta rekrytoinnit eivät sujuneet, mm. valitusten takia. Lisäksi kaupungin työnantajakuvassa on ollut toivomisen varaa, ja kaupunginhallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin työilmapiirin korjaamiseksi. Lautakunta kuuli aiheeseen liittyen työsuojelupäälliköitä. Koronan takia siirretyt kuntavaalit ja uuden valtuuston työskentelyn aloitus vasta elokuussa lisäsivät työpaineita. Hallinnossa riittää yhä paljon työtä, koska korona-aikaan kuntaliitoksen sisäänajo ei ole sujunut täysin suunnitellusti ja nyt pitää jalkauttaa uutta strategiaa. Hallintosäännön päivitys on edessä, sillä vuoden vaihteessa 2022–2023 SiunSote-kuntayhtymä lakkaa ja nämä palvelut siirtyvät Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hoidettaviksi. Muiden omistajakuntien tapaan Nurmes joutuu osallistumaan kuntayhtymän alijäämien kattamiseen ennen sen lakkautumista. Taloudellisen näkymän heikentymiseen varauduttiin nostamalla veroprosentti 21:een.

Päättäneen tilikauden aikana kaupunki onnistui tasapainottamaan talouttaan; vuosikate oli 4.87 m€ ja tulos 362 800 € (talousarviossa 4.27 m€ ja -676 329 €). Investoinnit pysyivät talousarvion määrittämässä rajoissa ja koko konsernin tulos oli vähän ylijäämäinen. Kaupungin tytäryhtiöiden tulos jäi lievästi negatiiviseksi. Niiden pitää kiinnittää huomiota siihen, että kunkin oma tulos olisi mahdollisimman hyvä ja toiminta kaupungin strategiaa eteenpäin vievää. On kuitenkin tosiasia, että yhtiöt toimivat hyvin erilaisilla sektoreilla ja osa on vasta perustettuja (NYP 2021), toiset toimineet jo vuosikymmeniä (Nurmeksens Lämpö Oy 1976). Yhtiöiden osalta tarkastuksen painopiste oli Nurmeksens Lämpö Oy:ssä, joka on toiminut varsin vakaassa ympäristössä. Nyt edessä on uuden laitoksen suunnittelu ja investoinnit, yhtä aikaa kun pitkän tähtäimen energianäkymä on suuressa muutoksessa ja Ukrainan sota puolestaan vaikuttaa nykyhetkeen. Onneksi käytetty polttoaine on lähes kokonaan kotimaista (lähi)metsäenergiaa, joten mihinkään äkillisiin muutoksiin ei ole tarvetta. Maanlaajuinen kotimaisen hakkeen kasvava kysyntä varmasti aiheuttaa hintapainetta.

Verotuloja kertyi arvioitua enemmän, toki sisältäen kertaluontoisesti tukea valtiolta, mutta myös muuten veroja kertyi ennakoitua paremmin. Siitä huolimatta, että efektiivinen veroprosentti on liki 2 prosenttiyksikköä maan keskimääräistä matalampi. Osaltaan hyvään kertymään on vaikuttanut ilahduttava seikka, alentunut työttömyysprosentti, joka oli maakunnan kolmanneksi alhaisin. Suuri huoli taas on pitkäaikaistyöttömyys ja samanaikainen työvoimapula useilla aloilla. Nousuun kääntyneen syntyvyyden toivotaan myös säilyvän tällä uralla, koska jatkossa kunnat saavat merkittävät valtionosuudet alle 18-vuotiaiden määrän mukaan. Aiemmin myös vanhusväestö kerrytti valtionosuuspottia.

Vuosi 2021 jää mieleen 2. koronapandemiavuotena, kun rokotteiden odottaminen, taudin variantit ja ilmaantuvuuden vaihtelut sekä alueelliset erot tilannekuviissa pitivät meitä otteessaan ja loivat epävarmuutta. Nurmes ja nurmeslaiset pärjäsimme kuitenkin yllättävän hyvin. Kiitos koko kaupungin henkilöstölle, että jaksoitte pitää pyörät pyörimässä!

Ilona Alhoniemi

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2.TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ JA KOKOONPANO

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 121 §:ssä ja kaupungin hallintosäännössä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm.

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kunkin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ovat 2021-2022 toimineet:

Varsinainen jäsen

Ilona Alhoniemi, pj

Kari Ruutinen, vpj

Jussi Säämänen

Veli-Matti Hurskainen

Ritva Mahlavuori

Helena Mehtonen

Merja Jaaranen

Varajäsen

Maarit Ilola

Kimmo Snicker

Seppo Laaninen

Pauli Kuosmanen

Maija Savolainen

Jussi Hermaja

Riitta Kaukainen

3.TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTITOIMINTA

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt toimintaansa varten arviointisuunnitelman vuosille 2021-2024 jossa on kullekin tarkastusvuodelle määritelty painopistealueet. Tarkastuslautakunta on tehnyt arviointivuodelle 2021 erillisen työohjelman, jossa painopistealueina ovat olleet:

- kaupunkirakennelautakunta
- hyvinvointipalvelut
- kaupungin johtamis- ja ohjausjärjestelmä
- omistajaohjaus/konsernivalvonta
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointi
- kuntastrategian tavoitteet ja toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa
- siun sote: palvelut, sopimukset, sopimusten ja palveluiden seuranta
- henkilöstö mm. työsuojelu
- hallinto

Tytäryhtiöistä arvioinnin kohteena on ollut Nurmeksen Lämpö Oy

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi seurannut eri toimielinten päätöksentekoa pöytäkirjojen perusteella sovitun työnjaon mukaisesti. Lautakunta on saanut käyttöönsä kaupungin toimintaa ja taloutta koskevia raportteja sekä kuullut kaupungin johtavia viranhaltijoita, tytäryhtiöiden toimitusjohtaja ja muita henkilöitä tarpeen mukaan.

Arviointia varten tarkastuslautakunta on pitänyt syyskaudella neljä kokousta vuoden 2021 aikana ja neljä kertaa vuoden 2022 aikana (per 13042022)

Kuultavat

Tarkastuslautakunnan kokouksissa vuoden 2021 arviointikohteita, toimintaa ja/ tai vuoden 2021 tilinpäätöstä ovat olleet esittelemässä ja kuultavina seuraavat henkilöt:

- kaupunginjohtaja Asko Saatsi
- kaupunkirakennelautakunnan puheenjohtaja Marko Rautiainen, kaupunkirakennelautakunnan 1. varapuheenjohtaja Hannu Mikkilä ja vs. tekninen johtaja Olli Kakkinen
- Nurmeksen Lämpö Oy:n toimitusjohtaja Paavo Haverinen
- hyvinvointijohtaja Petri Moilanen
- kaupunginhallituksen puheenjohtaja Hannu Pääkkönen ja kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Matti Kämäräinen
- hallintojohtaja (sähköpostilla selvitys tarkastuslautakunnan kysymyksiin) Riikka Boren
- Siun Sotesta Jyri Ilen (ylilääkäri), Hannele Komu (palvelujohtaja) sekä Ismo Rouvinen (talousjohtaja)
- nykyinen työsuojelupäällikkö Kaisu Räisänen ja entinen työsuojelupäällikkö Timo Pelkonen
- va. talousjohtaja Kyösti Korhonen

Kaavoitusjaos on antanut kaksi kirjallista vastausta tarkastuslautakunnan kirjallisiin kysymyksiin, jotka on käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksissa.

Tarkastuslautakunta järjesti tammikuussa 2022 konsernikoulutusta, jonka piti vastuullinen tilintarkastaja. Koulutuksen aiheita olivat:

- konserniohjaus ja omistajaohjaus kuntalain mukaan, konserniohjeen merkitys, emon ja konserniyhtiöiden välinen suhde
- konsernitilinpäätös, kuinka tulkitseen konsernitilinpäätöstä
- konsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta, tytäryhtiön raportointivelvoite liittyen sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan, toimintakertomuksen selonteko konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
- konsernin sisäinen rahoitus, siinä huomioon otettavat seikat/ konsernitili
- riskienhallinta Nurmeksen kaupunkikonsernissa: riskienhallinnan raportointi tytäryhtiöistä

Koulutukseen kutsuttiin tarkastuslautakunta, kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen puheenjohtaja, konsernijohtaja, tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ja hallituksen puheenjohtajat (tarvittaessa vpj tai hallituksen jäsen, jotta kaikista yhtiöistä koulutukseen osallistuu myös luottamushenkilö).

Lautakunnan jäsenet osallistuivat syksyllä FCG:n teams-koulutukseen ajalla 30.9.-2.11.2021 yhteensä 4 jäsentä.

Tarkastuslautakunnan laatima arviointikertomus perustuu vuoden 2021 talousarvioon, kaupunginhallituksen 30.3.2022 hyväksymään 2021 tilinpäätökseen, lautakunnan kokouksissa saatuihin selontekoihin, toimielinten pöytäkirjoja seuraamalla saatuu informaatioon, tilintarkastuskertomukseen, tilintarkastajan raportointiin sekä muihin saatuihin selvityksiin kaupungin toiminnoissa.

Tarkastuslautakunnan jäsenten ilmoittamat esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan työssä. Lautakunnan jäsenillä on seuraavat esteellisyydet:

Alhoniemi Ilona,
Nurmeksen Lämpö Oy: hallituksen jäsen

Hurskainen Veli-Matti
Nurmeksen Lämpö Oy: hallituksen jäsen
KiOy Nurmeksen Vuokratalot: hallituksen puheenjohtaja

Jaaranen Merja, jäsen/ei ilmoitettavia esteellisyyksiä

Mahlavuori Ritva, jäsen/ ei ilmoitettavia esteellisyyksiä

Mehtonen Helena, jäsen/ ei ilmoitettavia esteellisyyksiä

Ruutinen Kari, varapuheenjohtaja/ ei ilmoitettavia esteellisyyksiä

Säämänen Jussi, jäsen/ ei ilmoitettavia esteellisyyksiä

Tilintarkastajat

Kaupunginvaltuuston valitsemana tilintarkastusyhteisönä on toiminut JHTT-yhteisö TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy, vastuullisena tilintarkastajana KHT, JHT Jukka Malkki.

Tarkastuslautakunnan arviointihavaintojen jälkiseuranta osoittaa, että kaupunginhallitus on käsitellyt kokouksessaan 15.11.2021 § 274. kommentit ja toimenpiteet arviointikertomuksen 2020 huomioihin.

4. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

4.1 Tilinpäätös

Kuntalain 113 §:n mukaan kaupungin tilikausi on kalenterivuosi. Kaupunginhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kaupunginhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma, liitetiedot, sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kaupunginhallituksen jäsenet sekä kaupunginjohtaja.

Konsernitilinpäätös sisältyy tilinpäätökseen ja se laaditaan konserniyhteisöjen tuloslaskelmien ja taseiden sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys konsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

4.2. Yleisiä havaintoja

4.2.1 Kaupunkitason tarkastelu

Yhteenveto keskeisistä talouden luvuista (ulkoiset erät):

1 000 euroa	2020	2021	Muutos €	Muutos-%
toimintatuotot yhteensä	11 205	10 340	-865	-7,7 %
toimintakulut yhteensä	-76 979	-80 430	-3 451	4,5 %
toimintakate	-65 739	-70 062	-4 323	6,6 %
verotulot	29 858	32 979	3 121	10,5 %
valtionosuudet	43 339	41 442	-1 897	-4,4 %
vuosikate	7 961	4 868	-3 093	-38,9 %
poistot ja arvonalennukset	-5 311	-4 505	806	-15,2 %
tilikauden tulos	2 650	363	-2 287	-86,3 %
tilikauden yli-/alijäämä	2 492	859	-1 633	-65,5 %
taseen kertynyt yli-/alijäämä *)	14 823	16 315	1 492	10,1 %
investoinnit netto	6 974	8 553	1 579	22,6 %
toiminnan ja investointien rahavirta	6 121	4 602	-1 519	-24,8 %
lainakanta	14 524	17 783	3 259	22,4 %
rahavarat 31.12.	3 278	1 458	-1 820	-55,5 %

Kaupunkikonsernissa tapahtui vuoden 2021 alkaessa olennainen toimintaan ja talouteen vaikuttava muutos, kun Nurmeksen kaupungilta siirtyi teollisuustoimitiloja Nurmeksen Yrityspalvelu Oy:lle noin 8 miljoonalla eurolla. Siirto pienensi kaupungin käyttöomaisuuden tasearvoa, mutta myös kaupungin saamia vuokratuloja noin 900 tuhannella eurolla.

Toimintatuotot pienenivät edelliseen vuoteen verrattuna 0,9 miljoonaa euroa eli 7,7 prosenttia. Muutos selittyy pitkälti Nurmeksien Yrityspalvelut Oy:lle 1.1.2021 siirtyneiden teollisuustoimitilojen vuokratuottojen siirtymisestä kaupungilta yhtiölle.

Toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 3,5 miljoonaa euroa eli 4,5 prosenttia. Toimintakulujen kasvusta yli puolet aiheutui Siun sotelle maksetuista sosiaali- ja terveystenonon (sote) sekä pelastustonon korvauksista. Sote -menoihin sisältyy budjetoitujen menonon lisäksi kuntayhtymän vuoden 2021 alijäämön kattamiseksi tehty menovaraus 1,123 miljoonaa euroa. Menovarauksen sisältämät sote -menot olivat yhteensä 45,6 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 1,8 miljoonaa euroa eli 4,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimintakulujen kasvua selittäviä muita merkittäviä menoeriä olivat rakennusten ja alueiden rakentamisen sekä kunnossapidon noin 600 tuhannen kasvu. Kuljetuskustannukset kasvoivat noin 300 tuhannen eurolla, mihin vaikutti edellisen vuoden kuljetuskustannusten alhaisempi taso mm. oppilaiden etäopetuksen takia. Henkilöstömenot kasvoivat 3,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna

Toimintakate -70,1 miljoonaa euroa oli -4,3 miljoonaa euroa (6,6 %) suurempi kuin edellisenä vuotena (-65,7 miljoonaa euroa) alhaisempien toimintatuottojen ja suurempien toimintakulujen seurauksena.

Verotulot olivat yhteensä 33,0 miljoonaa euroa eli 3,1 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2020. Verotulojen prosentuaalinen muutos oli yhteensä 10,5 %, jossa kunnan tulovero kasvoi 5,6 %, kiinteistövero 11,5 % ja osuus yhteisöveron tuotosta 44,3 %. Vuonna 2021 koronatukipaketti sisälsi yhteisöveron kuntien jako-osuuden määräämisen noston 10 %-yksiköllä, mikä päättyi vuoden lopussa.

Valtionosuudet olivat yhteensä 41,4 miljoonaa euroa ja laskivat 1,9 miljoonalla euroa eli -4,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Merkittävin laskuun vaikuttava syy oli koronaepidemian perusteella jaettujen valtionosuuksien pieneneminen.

4.3 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEN ARVIOINTI

Talousarvion sitovuus:

Toiminnalliset tavoitteet: Toiminnalliset tavoitteet on laadittu tulosalueittain valtuustoon nähden sitovaksi. Toiminnalliset tavoitteet sisältävät sekä normaalia, vuosittaista ja jatkuvaa toimintaa että valtuuston antamien erityistavoitteiden toteuttamistoimenpiteitä. Erityistavoitteet tulevat sekä Nurmeksien kaupungin strategiasta että Valtimon kunnanhallituksen ilmoittamista erityispiirteistä strategiaan.

Taloudelliset tavoitteet:

Määrärahat ovat käytettävissä kunnan lakimääräisiin tehtäviin ilman eri perusteluja ja kaupunginvaltuuston päätöksellä kaupungille otettuihin tehtäviin. Kaupungin toimialaa ei saa laajentaa ilman valtuuston tekemää päätöstä. Toimialamuutokset on esitettävä talousarvioperusteluissa.

Valtuuston hyväksymässä talousarviossa määrärahat ovat sitovia sisäinen ja ulkoinen kirjanpito huomioiden nettona tulosalueittain. Talousarviokirjassa valtuustoon nähden sitovia lukuja ovat tulosalueiden toimintakatteet, koko kaupungin ulkoinen ja sisäinen toimintakate, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot ja -kulut sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Investointiosan sitovuus on hankekohtaisesti bruttona. Rahoitusosan osalta sitovia tavoitteita ovat toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahavarojen muutos.

Käyttötalouden perustelujen sitovuudesta on otettava huomioon lisäksi se, että mikäli kuntalaisille tuotettavassa palveluvalikoimassa, palvelutuotannon määrässä tai laadussa tai palveluverkossa tapahtuu talousarvioon nähden oleellisia muutoksia, on muutokset tuotava kaupunginvaltuustoon.

Perusteluosan tekstit ohjaavat tulosalueiden toimintaa. Mikäli ne eivät toteudu, on siitä informoitava kaupunginhallitusta. Talousarvio on laadittu jokaiselle tulosyksikölle kustannuspaikoittain aina toimintoihin ja kohteisiin saakka. Talousarviokirjassa esitetään kustannukset nettona tulosalueittain ja laajana tuloslaskelmana toimialoittain. Käyttösuunnitelman on pysyttävä valtuuston antamissa tulosaluekohtaisissa rajoituksissa ja tavoitteissa. Jos hanketta ei ole mainittu talousarvioperusteluissa ja se ylittää tulosalueen toimintakatteen, voi hanke toteutua vain kaupunginvaltuuston hyväksynnällä. Annetun toimintakatteen sisällä tulosalue voi muuttaa talouttaan. Erillisiä käyttötaloussuunnitelmia ei tarvitse tulosalueiden ja toimialojen tehdä, jollei kaupunginhallitus tai lautakunta niin erikseen määrää. Kaupunginhallitus raportoi valtuustolle tavoitteiden toteutumisesta kesäkuussa. Hallintokunnat raportoivat hallitukselle ja valtuustolle kolmesti vuodessa, tammi-huhtikuun tilanteesta kesäkuussa ja touko- elokuun tilanteesta lokakuussa sekä tilinpäätöksessä koko vuoden tilanteesta. Konserniyhtiöt raportoivat puolivuositaisen raporttinsa syyskuun lopussa. Lautakunnat päättävät omalta hallintokunnaltaan vaadittavasta raportoinnista.

4.3.1 Hallintopalvelut

Taloudellisista tavoitteista valtuustoon nähden sitova toimintakate ei toteutunut, koska toimintakate ylittyi 1.633.395 €.

Hallintopalvelut						
Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	360 000	0	360 000	379 834	19 834	105,5 %
Toimintakulut	-50 874 863	0	-50 874 863	-52 528 093	-1 653 229	103,2 %
Toimintakate	-50 514 863	0	-50 514 863	-52 148 258	-1 633 395	103,2 %
Suunnitelman muk. poistot	-50 447	0	-50 447	-50 447	0	100,0 %
Tilikauden tulos	-50 565 310	0	-50 565 310	-52 198 705	-1 633 395	103,2 %

Toiminnallisista tavoitteista on toteutunut:

- Työllisyysyksikön palveluiden näkyvyyden lisääminen.
- Kuntavaalien toimeenpano.
- Kuntavaalien jälkeen uudet luottamushenkilöt saavat riittävän perehdytykset luottamustehtävien hoitamiseen.
- Konserniyhtiöiden hallituksiin valitut henkilöt tiedostavat kunnallisten osakeyhtiöiden hallitusten jäsenten velvollisuudet ja mahdollisuudet.
- Näytään messuilla ja tapahtumissa, toteutetaan sähköinen tulomuuttokampanja.
- Saramojoki vapautetaan vaelluskalojen nousua varten purkamalla PKS:n omistama voimalaitos Louhikoskella.

Osittain on toteutunut:

- Nurmeksien kaupunki toimii itse aktiivisesti palkkatyöllistäjänä ja työkoetilupaikkojen tarjoajana.
- Yhteistyön kehittäminen Kuntalaisten talon toimijoiden kanssa, oman henkilöstön tiedonkulun ja tavoitettavuuden varmistaminen.

Ei ole toteutunut

-Sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto.

Tarkastuslautakunnan havainto

Tiedotuksen ja viestinnän parantamiseksi tarkastuslautakunta kehottaa laatimaan koko kaupunkia koskevan viestintäsuunnitelman ja nimeämään sen toteuttamiseen vastuuhenkilön kuntalaisviestintään ja ulkoiseen viestintään.

Kuntalaisten talon vastuuhenkilöitä ei ole nimetty, tiedotus- ja viestintäkanavia ei ole sovittu.

Vastuuhenkilöiden puute aiheuttanee kuntalaisten talon vajaakäyttöä mm. etätyö- ja kerhotilojen tilojen osalta.

Tarkastuslautakunta kehottaa nimeämään henkilön suunnitelman täytäntöönpanosta.

Palkkatukimäärärahaa on jäänyt käyttämättä 98 000 euroa. Koska pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisessä palkkatukityö on tehokas keino, tarkastuslautakunta kehottaa tehostamaan sen käyttöä.

4.3.2 Ruokahuoltopalvelut

Toimintakate jäi tavoitteesta 28.088€.

Ruokahuoltopalvelut Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	%. %
Toimintatuotot	2 436 315	0	2 436 315	2 429 816	-6 499	99,7 %
Toimintakulut	-2 338 174	0	-2 338 174	-2 359 763	-21 589	100,9 %
Toimintakate	98 141	0	98 141	70 053	-28 088	71,4 %
Suunnitelman muk. poistot	-12 256	0	-12 256	-24 841	-12 585	202,7 %
Tilikauden tulos	85 885	0	85 885	45 212	-40 673	52,6 %

Toiminnallisista tavoitteista on toteutunut:

- Erityisruokavalioaterioiden tuotannon kehittäminen
- Nurmeksen ravitsemustyöryhmä jatkaa toimintaansa
- Luomutuotteiden käytön lisääminen
- Servitetaan keittiön tarjoamien aterioiden kotimaisuusaste, tarvittaessa ulkopuolisella selvityksellä.

Kaikki toiminalliset tavoitteet toteutuivat.

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan, että ruokahuolto on toteuttanut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet edellisvuotta paremmin.

4.3.3 Lomituspalvelut

Lomituspalvelut Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	2 487 270	0	2 487 270	2 770 910	283 640	111,4 %
Toimintakulut	-2 483 751	0	-2 483 751	-2 694 130	-210 379	108,5 %
Toimintakate	3 519	0	3 519	76 779	73 260	2 181,9

Taloudelliset tavoitteet toteutuvat.

Toiminnallisista tavoitteista on toteutunut:

- Nopean tiedottamisen kehittäminen.
- Tuetaan lomittajien tietotekniikkataitoja.
- Varaudutaan mahdollisiin lomituksen paikallisyksiköiden laajentumisiin ja niistä aiheutuviin muutoksiin toiminnassa.

Osittain on toteutunut:

- Lisätään edelleen toiminnassa sähköistä asiointia yrittäjien kanssa
- Ammattitaitoisen työvoimaresurssin ylläpitäminen

Ei ole toteutunut

- sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan, että palvelut siirtyvät pois Nurmeksesta kaupungista riippumattomista syistä.

Kaupunkirakennepalvelujen toimiala

4.3.4 Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut

Taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin.

Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	595 000	0	595 000	839 696	244 696	141,1 %
Toimintakulut	-662 460	-32 720	-695 180	-619 030	76 150	89,0 %
Toimintakate	-67 460	-32 720	-100 180	220 666	320 846	-220,3 %
Suunnitelman muk. poistot	-1 964	0	-1 964	-1 964	0	100,0 %
Tilikauden tulos	-69 424	-32 720	-102 144	218 667	320 811	-214,1 %

Toiminnallisista tavoitteista toteutui:

- Etätyön mahdollisuus ja sen laadullinen toimivuus.
- Meijerin alueen turvallinen ja selkeä toimivuus.
- Kaavoituskatsauksen mukaistan kaavahankkeiden käsittely.
- Huolehditaan riittävästä teollisuuden ja liiketoiminnan tonttitarjonnasta, erilaisille ja erikokoisille yrittäjille.
- Asemakaavan huomioiminen Puu- Nurmeksen viihtyvyyttä nostavana tekijänä.

Osittain toteutui:

- Ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen.
- Rakennusjärjestyksen päivittäminen.
- Kaupungin ympäristökohteiden ennallistaminen, kunnostus ja hoito

Ei toteutunut

- Hiilineutraalisuussuunnitelman laatiminen.
- Valtimon pitäjän osalta tontinluovutusehtojen päivitys ja muodostus

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan:

Maankäyttö on kunnan monopoli ja tärkeä kehityksen ohjaaja. Siksi tarkastuslautakunta pitää tärkeänä maankäytön riittäviä resursseja. Kaupungissa on perinteisesti ollut oma maankäytön yksikkö.

Arviointivuonna ja jo aikaisemminkin vähäisistä resursseista johtuen maankäytössä on tavoitteita jäänyt toteutumatta tai on toteutunut vain osittain.

4.3.5 Tilapalvelut

Tilapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	7 536 657	0	7 536 657	7 955 833	419 176	105,6 %
Toimintakulut	-4 892 663	0	-4 892 663	-5 145 905	-253 242	105,2 %
Toimintakate	2 643 994	0	2 643 994	2 811 766	173 182	106,6 %
Suunnitelman muk. poistot	-3 574 019	0	-3 574 019	-3 180 360	393 659	89,0 %
Tilikauden tulos	-930 025	0	-930 025	-363 184	566 841	39,1 %

Tilapalveluiden taloudelliset tavoitteet toteutuivat.

Asetetuista viidestä toiminnallisesta tavoitteesta neljä toteutui.

4.3.6 Kuntatekniikan palvelut

Kuntatekniikan palvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	369 869	0	369 869	530 866	160 997	143,5 %
Toimintakulut	-2 414 431	0	-2 414 431	-2 730 100	-315 669	113,1 %
Toimintakate	-2 019 562	0	-2 019 562	-2 178 892	-159 330	107,9 %
Suunnitelman muk. poistot	-1 274 180	0	-1 274 180	-1 206 422	67 758	94,7 %
Tilikauden tulos	-3 293 742	0	-3 293 742	-3 385 314	-91 572	102,8 %

Kuntatekniikan Palveluiden taloudelliset tavoitteet eivät aivan toteutuneet, koska toimintakate ylittyi 159.330€ Asetetuista seitsemästä toiminnallisesta tavoitteesta toteutui neljä. Osittain toteutui kolme tavoitetta

Hyvinvointipalvelujen toimiala

4.3.7 Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	16 237	0	16 237	94 279	78 042	580,6 %
Toimintakulut	-1 595 944	0	-1 595 944	-1 554 718	41 226	97,4 %
Toimintakate	-1 579 707	0	-1 579 707	-1 460 439	119 268	92,5 %
Suunnitelman muk. poistot	-6 009	0	-6 009	-6 009	0	100,0 %
Tilikauden tulos	-1 585 716	0	-1 585 716	-1 466 448	119 268	92,5 %

Kulttuuripalveluiden taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Asetetuista 7 toiminnallisesta tavoitteesta yksikään e toteutunut kokonaan. Merkittävä toiminnan este on edelleen ollut koronapandemia ja sen vuoksi asetetut rajoitukset. Viisi tavoitetta toteutui osittain.

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan:

- *Kirjastoauton invahissi on jäänyt toteuttamatta. Tarkastuslautakunta toteaa sen olevan liikuntaesteisten tasa-arvoisen kohtelun vastaista.*
- *Yhteis palvelupisteen perustaminen on jäänyt toteuttamatta. Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätöksessä esitetyt perustelut toteuttamatta jättämiselle ovat ristiriidassa kaupunginvaltuuston asiasta tekemien päätösten kanssa.*
- *Kulttuuripalvelujen suunnitelma kuntalaisten ja järjestöjen osallistamisesta Kauppalaan talon peruskorjauksen suunnitteluun on hyvä. Tarkastuslautakunta näkee, että tämän kaltaisissa asioissa kuntalaisten osallistamiseen tulee kiinnittää huomiota.*
- *Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kulttuuripalveluja ei ole otettu suunnitteluun mukaan.*

4.3.8 Opetus- ja koulutuspalvelut

Opetus- ja koulutuspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	275 446	0	275 446	308 673	33 227	112,1 %
Toimintakulut	-11 144 690	-30 800	-11 175 490	-11 084 334	91 156	99,2 %
Toimintakate	-10 869 244	-30 800	-10 900 044	-10 775 661	124 383	98,9 %
Suunnitelman muk. poistot	-35 112	0	-35 112	-35 112	-0	100,0 %
Tilikauden tulos	-10 904 356	-30 800	-10 935 156	-10 810 773	124 383	98,9 %

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat.

Asetetuista yhdeksästä toiminnallisesta tavoitteesta toteutui neljä. Osittain toteutui neljä.

4.3.9 Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	67 700	0	67 700	68 755	1 055	101,6 %
Toimintakulut	-1 057 624	0	-1 057 624	-898 977	158 647	85,0 %
Toimintakate	-989 924	0	-989 924	-830 222	159 702	83,9 %
Suunnitelman muk. poistot						
Tilikauden tulos						

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Asetetuista kuudesta toiminnallisesta tavoitteesta toteutui yksi ja neljä tavoitetta toteutui osittain.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaikki koronan takia keskeytyksissä olleet palvelut tulee käynnistää uudelleen.

4.3.10 Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2021	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1-12/2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	247 150	0	247 150	328 452	81 302	132,9 %
Toimintakulut	-5 368 545	0	-5 368 545	-5 461 147	-92 602	101,7 %
Toimintakate	-5 121 395	0	-5 121 395	-5 132 694	-11 299	100,2 %
Suunnitelman muk. poistot	-36	0	-36	-36	0	99,8 %
Tilikauden tulos	-5 121 431	0	-5 121 431	-5 132 730	-11 299	100,2 %

Varhaiskasvatuksen taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin.

Aseteuista 11 toiminnallisesta tavoitteesta yhdeksän toteutui.

Tarkastuslautakunta toteaa, että avoimen päiväkodin toiminta entisessä laajuudessaan tulisi käynnistää uudelleen

4.3.11 Nurmeksien Lämpö Oy

Asetetuista viidestä tavoitteesta neljä toteutui. Liikevaihtotavoite vuodelta 2021 oli 4,0 m€, toteuma 4,2 m€. Vuosi 2021 oli yhtiön 47. toimintavuosi.

4.3.12 KiOy Nurmeksen Vuokratalot Oy

Asetetuista viidestä tavoitteesta toteutui neljä. Asetettu asuntojen käyttöaste 90% ei toteutunut, toteuma 81%.

Yhtiön strategiatyö aloitettiin vuoden 2021 aikana ja saatetaan loppuun vuoden 2022 aikana.

4.3.13 Nuoris- ja Matkailukeskus Hyvärilä Oy

Asetetuista 14 tavoitteesta 6 toteutui. Liikevaihtotavoite 2,5 m€ ei toteutunut, toteuma 2,2 m€. Nuorisokäyttötavoite 60 % toteutui. Koska merkittävä osa toiminnan rahoituksesta on kiinni nuorisokäyttötavoitteen toteutumisesta, on tässä onnistuminen ollut erittäin merkittävä asia.

4.3.14 Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy PIKES

- Asetetuista viidestä tavoitteesta toteutui neljä.
- Laadittu yhteensä 5 kpl kasvu- ja kehittämissuunnitelmia, kun tavoite oli 15.
- Päivittäisessä työssä PIKES Oy:n ja NYP Oy:n välillä toteutettu jatkuvasti tiedonvaihtoa asiakkaiden kasvusuunnitelmista ja toimitilatarpeista.

4.3.15 Nurmeksen Yrityspalvelu Oy

Asetetuista seitsemästä tavoitteesta toteutui kuusi. Liiketoimintakauppa Nurmeksen kaupungin kanssa toteutettiin 1.1.2021.

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan, että yhtiö ei ole saanut emolta kaikkia allekirjoitettuja vuokrasopimuksia tai niiden liitteitä. Asiakirjat tulee toimittaa pikaisesti.

4.3.16 Nurmeksen Vesi Oy

Kaikki kolme toiminnallista tavoitetta saavutettiin.

4.3.17 Strategiset tavoitteet

Asetetuista tavoitteista 57 toteutui kokonaan ja 41 osittain, 10 ei oltu aloitettu

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan, että Nurmeksen pienituloisuusaste oli vuonna 2020 18,2 %. Se tarkoittaa sijaa 28 maan kunnista (312). Pienituloisuus näkyy kaupungin taloudessa matalana efektiivisenä veroasteena (12,85). Pienituloisuus johtuu paitsi työttömyydestä myös matalasta ansio- ja eläketulotasosta. Ansiotulotasoon vaikuttaa ennen kaikkea työpaikkarakenne, johon puolestaan vaikuttaa mm. koulutustaso. Tarkastuslautakunta kehottaa suuntaamaan kaupungin elinkeinokehitystä suhteellisen matalan tulotason työpaikoista korkeamman tulotason työpaikkoihin mm. edistämällä sekä toisen asteen että korkea-asteen uudenlaista ammatillista koulutusta sekä luomalla edellytyksiä kuntastrategiassakin mainittuun etätyöhön.

Kuntastrategian 2018-2021 toimenpiteistä on monia jäänyt kokonaan toteutumatta. Toteutumista ei ole säännöllisesti seurattu eikä toimenpiteitä ole niin ollen tuotu vuosittaisiin talousarvioihin. Tarkastuslautakunta kehottaa laatimaan suunnitelman kuntastrategian toteutumisen seuraamiseksi vuosittain.

4.3.18 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat hyvin. Muutkin sitovat erät toteutuivat pääosin arvioidun suuruusina

4.3.19. Investoinnit

Investointien toteutuminen

Sitovuus hankekohtaisesti bruttona

Osakkeet ja osuudet

talousarviossa menot 0€, toteuma 1.485 t€

Osakkeet koostuvat seuraavista eristä:

SVOP/NYP 900 t€

SVOP Nurmeksien Vuokratalot 500 t€

Lisäykset on käsitelty valtuustossa 2020/2021 aikana.

Rakennusten myynti

tulot talousarviossa 0€, toteuma 7.919.445 €

Kyseessä on Nurmeksien Yrityspalvelu Oy liiketoimintakauppa, mikä on käsitelty valtuustossa 2020 puolella

Nurmes-talo

Menot ylittyivät 162 t€, minkä lisäksi hankkeelle saatiin tuloja 350 t€ eli nettoalitus 187 t€

Pelastusasema

Pelastusaseman menot ylittyivät 290 t€ nettona.

Muilta osin investoinneissa ei ollut oleellisia nettoylityksiä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Nettoinvestointimenot (sis. myynnit)	-6 119 500	-1 855 400	-7 974 900	-595 957	7 378 943	7,5%
Menot	-6 841 000	-1 635 400	-8 476 400	-9 326 578	-850 178	110,0%
Tulot	721 500	-220 000	501 500	8 730 621	8 229 121	1 740,9%
Rahoitusosuudet	721 500	-220 000	501 500	773 590	272 090	154,3%
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	7 957 031	7 957 031	

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan, että investointien kustannusten ylittyessä on tarvittavaa lisämäärärahaa haettu jälkijättöisesti, kustannusylityksen jo tapahduttua.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että investointien projektihallintaa kehitetään siten, että kustannusylityksiin ja merkittäviin aikataulumuutoksiin voidaan reagoida ennakoivasti.

4.3.20 Rahoitusosan toteutuminen

- Rahoitusosan keskeiset tavoitteet on esitetty yhteenvetotaulukossa
- Talousarviolainat, 4 m€, toteutuivat täysin
- Lyhytaikaista rahoitusta otettiin 2 m€: talousarviossa on annettu valtuudet 6 m€ lyhytaikaiseen rahoitukseen kumulatiivisesti
- Antolainauksen lisäykset 1,5 m€ koostuvat Nurmeksien Yrityspalvelu Oy:lle ja Nurmeksien Vuokratalot Oy:lle annetuista lainoista, jotka on käsitelty valtuustossa 2021 aikana.

4.3.21 Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut

Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut siirtyivät vuoden 2017 alusta Siun Soteen. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut budjetoidaan osaksi Hallintopalveluja.

Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä ympäristöterveydenhuolto vuonna 2021

Sosiaali- ja terveydenhuolto	Alkuperäinen TA 2021	Muutokset	TA 2021	toteuma	ero	ero%	toteuma 2020	ERO 2020
Toimintakulut								
Palvelujen ostot	-44702961	0	-44702961	-45885923	-1182962	-2,65	-44021836	-1864087
Asiakaspalveluostot	-44286694	0	-44286694	-45443982	-1157288	-2,61	-43618623	-1825359

Merkittävin syy talousarvion ylitykseen on Nurmeksien kaupungin osuus (6,58%) kuntayhtymän kertyneistä tappioista, jotka on kirjattu pakollisiin varauksiin ja jotka laskutetaan 2022 aikana (1,2 m€).

Siun sote teki vuonna 2021 edelleen tappiota ja taseessa on kertynyttä tappiota 18,8 m€.

Tarkastuslautakunta toteaa havaintonaan, että palkkaharmonisointi on kesken, koska se on riitautettu. Kaupungin tulee varautua näihin lisämenoihin. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Siun soten vuoden 2022 tuleva alijäämä olisi tullut nostaa esiin toimintakertomuksessa.

4.3.22 Siun sote Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen kuntayhtymä

Siun soten perustehtävänä on järjestää yhdenvertaisilla periaatteilla alueen väestölle ne sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka lainsäädännön mukaan kuntalaisille on järjestettävä. Siun sote järjestää myös pelastuslaissa (397/2011) määritellyt alueellisen pelastustoimen palvelut. Lisäksi kuntayhtymä järjestää ympäristöterveydenhuollon sekä leirintäalueviranomaistehtävät jäsenkuntien puolesta, siltä osin kuin kunnat ovat antaneet nämä tehtävät Siun soten hoidettavaksi.

Perussopimus 21 § Omistajaohjaus

Kuntien yhteisessä omistajaohjauksessa yhtymähallitus neuvottelee kuntien kanssa kuntayhtymän taloudesta ja investointitarpeista. Neuvottelumenettelystä määrätään yhtymävaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä. Kuntakohtaiset paikalliset neuvottelukunnat sovittavat yhteen kunta-sote rajapintaan liittyviä toimintoja. Kunta ja kuntayhtymä nimeävät edustajansa kuntakohtaiseen neuvottelukuntaan.

Siun soten paikallinen neuvottelukunta

Siun Soten Neuvottelukunnan toimikausi on kaksi vuotta.

Siun Soten Nurmeksien neuvottelukunnassa on yhdeksän jäsentä, joista valtuusto on valinnut puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Valtuusto on nimennyt viisi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Siun Sote on valinnut yhden jäsenen ja varajäsenen. Lisäksi neuvottelukuntaan kuuluvat kaupunginjohtaja, talousjohtaja ja hyvinvointijohtaja. Esittelijänä toimii hyvinvointijohtaja.

Paikallisen neuvottelukunnan tehtävät:

1. sovittaa yhteen kunta - sote -rajapintaan liittyviä toimintoja päätettyjen linjausten pohjalta, esimerkiksi terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, lapset ja nuoret, asumispalvelut, työllisyysasiat, maahanmuutto, logistiikka, kumppanuus- ja yhteistyösopimukset, avustukset, paikallinen viestintä

2. antaa lausuntoja
3. tekee mahdollisesti esityksiä kehittämisestä
4. käsittelee toimintakatsauksen säännöllisesti, seuraa palvelujen toteutumista
5. käsittelee paikallisia toimitilakysymyksiä, sähköisen hyvinvointikertomuksen tavoitteita, seurantaa ja indikaattoreita
6. kutsuu harkintansa mukaan kokouksiin asiantuntijoita tai muita tarvittavia toimijoita (kansalaisjärjestöjen edustajia)
7. asiakastytytyvyyden toteaminen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota Siun Soten alibudjetointiin. Kaupunki on kuitenkin budjettineuvotteluissa pyrkinyt vaikuttamaan budjetoinnin riittävyteen. Lisäksi palveluiden heikkeneminen Nurmeksessa on lautakunnan näkemyksen mukaan huolestuttavaa niin asiakkaiden kuin kiinteistöriskin kautta myös kaupungin kannalta.

4.4. Kuntastrategia

Nurmeksien kaupungin kuntastrategia vuosille 2018-21, Nurmeksien suunta, on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 22.2.2018 § 12. Strategiaan pohjaavat kehittämislinjat ja niiden strategiset tavoitteet ovat:

- Elinvoimaa kasvun kautta: Nurmeksien työssäkäyntialue säilyttää väestönsä ja työpaikat lisääntyvät
- Nurmeksien vetovoimaisuus: Nurmeks on muuttovoittokunta ja Nurmeksessa arki on sujuvaa
- Kaupungin oman toiminnan kehittäminen: Kattavat monipuoliset lähipalvelut ovat kaikkien kuntalaisten saatavissa ja saavutettavissa
- Järkevä tilojen käyttö: Toimitilatarpeet ja toimitilat ovat tasapainossa

Strategian neljän kehittämislinjan vuodelle 2021 määritetyt tavoitteet ovat olleet pohjana tulosalueiden vuoden 2021 toiminnallisten tavoitteiden luonnissa.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.3.2022, 16 § hyväksynyt strategian vuosille 2022-2025. "Uudistuva Nurmeks – askeleen edellä" Nurmeksien kaupungin strategia 2022 - 2025

4.5. Tarkastuslautakunnan kysymykset kaupunginhallitukselle

1. Onko kh:n ja kaavoitusjaoston työnjako oikea ja onko kaavoitusjaoston riskienhallinta ajan tasalla?
2. Onko asioiden valmistelu kh:lle ollut huolellista ja luotettavaa?

5. MUUT TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINNOT

5.1 Työhyvinvointi

Kaupungin henkilöstössä on ollut tavanomaista enemmän vaihtuvuutta, etenkin keskushallinnossa ja kaupunkirakennetoimialalla. Henkilöstö on ollut kovilla niin kuntaliitoksen kuin koronankin vuoksi. Lisäksi vaihtuvuus ja rekrytointivaikeudet kertovat myös johtamisen haasteista. Kuntasektorin vetovoima työnantajana ei myöskään ole entisellä tasolla. Tarkastuslautakunta kehottaa analysoimaan jo tehdyn työolokyselyn tuloksia ongelmien selvittämiseksi ja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi.

5.2. Muut havainnot

- Tarkastuslautakunnan arviointityötä on osittain vaikeuttanut se, että viranhaltijoilta ja johtavilta luottamushenkilöiltä pyydettyjä tietoja ei ole aina saatu
- Yritysinvestointien arviointiin pitäisi olla mittaristo ja prosessikuvaus, joita toteuttamalla on mahdollista pienentää riskejä ja lisätä onnistumisia. Nämä helpottaisivat myös luottamushenkilöiden asioiden käsittelyä ja jälkikäteisarviointia. Elinkeino- ja yrityshankkeiden valmistelussa ja luotettavuudessa on parannettavaa. Yksittäisen hankinnan osalta tarkastuslautakunta on todennut hallintosäännön vastaisen menettelyn. Hallintosäännön muutos, joka siirsi yritysinvestointien päätösvaltaa kaavoitusjaostolle, on osoittautunut ongelmalliseksi.
- Työllisyys on parantunut maakunnan keskitasolle. Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien suhteellinen osuus on alempi kuin maakunnassa keskimäärin. Tarkastuslautakunta pitää kehityksen suuntaa hyvänä ja kehottaa tehostamaan edelleen erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden torjuntaa.

5.3 Tarkastuslautakunnan kysymykset kaavoitusjaokselle ja lautakunnan saamat vastaukset

- sopimuksen allekirjoitus hallintosäännön vastainen.
- -allekirjoitusasiasta kysyttäessä kaupunginjohtaja on antanut lautakunnalle virheellistä tietoa.
- kilpailutukseen annetun vastauksen perustelut eivät lautakunnan näkemyksen mukaan ole pitäviä

5.4 Vuoden 2021 loppuun olleen strategian toteutuminen

Kuntastrategian 2018-2021 toimenpiteistä on monia jäänyt kokonaan toteutumatta. Tähän vaikutti osaltaan kuntaliitos, joka työllisti organisaatiota merkittävästi jo valmisteluvaiheessa ja edelleen, koska eletään viimeistä sitovaa sopimusvuotta. Yhdessä oli sovittu, että uutta strategiaa ei laadita vaan noudatetaan olemassa olevaa, kuitenkin ottaen huomioon Valtimon kunnan linjauksia. Kuntaliitossopimuksen ja –selvityksen toteutumisesta on saatu raportteja. Jatkossa strategian toteutumisen arviointia helpottaa, kun hallintokunnat talousarvioissaan ja toimintakertomuksissaan viittaavat siihen strategiakirjaukseen, johon ne liittyvät. Tarkastuslautakunta kehottaa laatimaan menettelyn kuntastrategian toteutumisen seuraamiseksi vuosittain.

5.5 Muut asiat

Tarkastuslautakunta kehottaa ottamaan huomioon viimeisimmän hallintosäännön ja toimimaan sen mukaisesti. Siun Soten lakkautuminen ja hyvinvointialueiden alkaminen vuoden 2023 alusta tuo niin suuria muutoksia kaupungin talouteen ja toimintaan, että hallintosääntöuudistusta on ryhdyttävä valmistelemaan ripeästi ja työssä tulee huomioida viimeisimmän päivityksen sisältämät puutteet.

6. ALLEKIRJOITUKSET

Nurmeksessa 25.5.2022

Ilona Alhoniemi, puheenjohtaja
Kari Ruutinen, varapuheenjohtaja
Jussi Säämänen, jäsen
Veli-Matti Hurskainen, jäsen
Ritva Mahlavuori, jäsen
Helena Mehtonen, jäsen
Merja Jaaranen, jäsen